No. 1286 Zaterdag 22 Augustus 1908. 25ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire. Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f0,50, voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD

REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223

ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,-- pa tres luna, pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10,— pa anja.
Un numero sol fl. 0,15.
Anuncio di 1 te 7 regel f0,50, cada regel mas 7½ cts.

Curaçao, 21 Augustus.

Waarom Machtsvertoon en geen Arbitrage?

In een onzer katholieke bladen, de „Limburger Koerier", treffen wij een opmerking aan, die bij eerste lezing treft door oogenschijnlijke juistheid. Wij lezen:

„Er is een zeldzame eenstemmigheid in de pers.

Algemeen wordt geoordeeld, dat het met de aanmatiging van Señor Castro nu maar eens uit moet zijn: dat er tegen Venezuela van lêer dient getrokken.

En nu verdient het opmerking, dat er in 't land van het Scheidsgerechtshof geen enkele stem tot dusver te hooren is, die openlijk een onderwerpen van het geschil aan arbitrage aanraadt.

Opmerking, dat het land der Vredesconferentie bij de eerste ernstige aanleiding de beste bereid is zijne nationale eer met de wapens in de vuist te verdedigen.

Vreemd...... Bij alle scepticisme omtrent de betrekkelijke waarde van Scheidsgerechtshof en Vredesconferenties valt de beginsel-gedachte ervan toch zeer te loven...... En nu 't er op aankomt, de theorie in praktijk om te zetten, grijpt de vast- [illegible] jan...... En — [illegible] 't vreemde — er zijn er maar weinigen (wij hoorden er geenen) onder die koele Nederlanders, die den oorlog ontraden en scheidsrecht prediken.

Het bloed kruipt, waar het niet gaan kan.

Het land van Carnegie's vredespaleis gaat straks wellicht het kanon laten donderen in Carnegie's werelddeel zelf......

Het land, waar riemen en balen vol protocollen geschreven zijn over den vrede, gaat oorlogen...... omdat een krantenartikel aanleiding was, dat Castro de maat zijner ongenietelijkheden deed overloopen.

Valt het te laken?

Onzes inziens niet.

Wie op straat wordt aangevallen, kan, als hij zwak is, naar de politie loopen; — wie zich sterk voelt, stelt zich in staat van wettig zelfverweer.

Zoo doe ook Nederland.

De vredesleer is schoon; maar de nationale trots zit ieder ingeboren. En ook hier ga de natuur boven de leer."

De Tijd laat de bewering aan het slot voor het geen zij is (nationaal eergevoel kan z. i. met het inroepen of aanvaarden van arbitrage zeer wel samengaan); doch, zoo gaat *De Tijd* dan verder, is het inderdaad niet zonderling, dat hier te lande tot dusver door niemand aan tusschenkomst van het Arbitrage-Hof gedacht schijnt?

Het antwoord luidt: ja — doch alleen voor hem, die de meest sprekende karaktertrekken van het Venezolaansche volk, zijn Regeering en vooral van den tegenwoordigen dictator Castro niet kent of geheel uit het oog verliest.

Natuurlijk is arbitrage, al zou het maar zijn uit een oogpunt van zuinigheid, verre te verkiezen boven oorlog: ook boven een dure maritieme of militaire demonstratie, zelfs indien men zekerheid had, dat deze laatste niet tot oorlog leiden zullen. Vruchtbare tusschenkomst echter van een scheidsgerecht, welk ook, veronderstelt twee zaken: vooreerst de wensch van *beide* partijen, om de uitspraak van dat scheidsgerecht te vernemen; in de tweede plaats de zekerheid, dat *beide* partijen, ook de partij, die in 't ongelijk wordt gesteld, zich aan de uitspraak van het scheidsgerecht zullen onderwerpen.

Van Venezuela en zijn waardig staatshoofd iets dergelijks te verwachten, ware echter dwaasheid.

Een eigenschap bij de Regeering waarmede Nederland op 't oogenblik te doen heeft, volkomen onbekend, is eerlijkheid en goede trouw.

Hadden wij te doen met de Regeering van een beschaafden, hetzij grooteren, hetzij kleineren Europeeschen Staat, de toestand ware een geheel andere: in dat geval zou inderdaad, naar wij meenen, een behandeling van het uitgebroken conflikt voor het Arbitrage-Hof in alle opzichten de beste oplossing schenken.

Nu wij te doen hebben met Venezuela, is het zoo goed als zeker, dat alleen machtsvertoon ons kan helpen. Ziet men te Caracas met stellige klaarheid in, dat Nederland vast besloten is, zich het recht en de voldoening, die niet vrijwillig geschonken worden, met geweld te verschaffen, dan kan men dáár misschien een verstandig besluit verwachten; in het tegenovergestelde val zeer zeker niet."

De Nieuwe Courant is evenzeer van meening, dat Nederland zich tegenover Venezuela krachtig moet doen gelden.

Het blad schrijft o. m.:

Zoodra het Panamakanaal geopend zal zijn, zal het doode hoekje der Antillen, waar Curaçao ligt, levend en tierend worden van handels- en verkeersbelangen. Curaçao kan dan een belangrijk en druk station op den algemeenen weg der scheepvaart worden. Nederland zal met het oog [illegible] de omliggende republiekjes weten, wát zij aan ons hebben.

Wanneer iemand in een buurt, waar hij weinig te maken heeft, door een bengel wordt uitgejouwd of met vuil gegooid, dan doet hij in den regel verstandig, net te doen of hij niets hoort en den kraag van zijn jas op te zetten; maar wanneer hij op een plaats, waar hij een positie bekleedt en hij voornemens is zijn belangen ter dege te doen gelden, in het openbaar, in het gezicht zijner buren en betrekkingen, wordt beleedigd, daar is het zijn plicht om den beleediger te dwingen voor den politierechter te verschijnen; en wanneer deze dit niet wil en de politie „er niets aan doen kan" hem onder het goedkeurend oog der buren met alle beschikbare middelen tot genoegdoening te dwingen; handelt hij onverantwoordelijk, dwaas en laf, wanneer hij het niet doet.

De beleediging, door President Castro onze vlag aangedaan, mogen wij niet langs ons laten heengaan. En met geen genoegdoening voor den schijn, ten opzichte van West-Indië, waar men vroeger genoegen mede nam — mogen wij vrede hebben. De volle genoegdoening moeten wij eischen, waar wij recht op hebben, en zorgen moeten wij, dat wij dit krijgen."

Verschillende Bladen wijzen op vroegere vlootdemonstraties, bestaande in het zenden van een of twee oorlogsschepen naar Venezuela. Dit al te zwak schijnen heeft daar ons prestige niet verhoogd en beantwoordde slechts heel weinig aan het voorgestelde doel. Ronduit wordt door de Bladen de wensch geuit, dat thans met meer kracht zal worden opgetreden.

De Nieuwe Rotterdamsche Courant rekent uit, dat in weinig tijd over meerdere schepen kan worden beschikt en besluit haar beschouwing aldus:

„Wij blijven van harte hopen, dat bij de oplossing onzer geschillen met Venezuela elke militaire handeling onnoodig zal blijven, doch indien dit, onverhoopt en zeer tot ons leedwezen, toch noodig mocht worden, dan zal, naar wij vast verwachten, onze marine met een uitstekend uitgerust eskader van desgewenscht 11 à 12 schepen met eene kleine 4000 koppen bemand, onder bekwame en energieke aanvoering, de nationale eer en de nationale belangen dienen op de wijze, die de regeering en de natie zich daarvan voorstellen."

Het is werkelijk een genot naar hartelust te kunnen grasduinen in den weelderigen overvloed van berichten over Curaçao in de Nederlandsche Pers. De uitzetting van den Minister-resident uit Caracas heeft de gemoederen wakker geschud. Een ieder gevoelt: Curaçao is in nood.

Wat ons nog meer verheugt, ook de Hooge Regeering in Nederland schijnt thans overtuigd, wat wij hier reeds maanden geleden wisten, dat met minnelijke schikking weinig gedaan kan worden, maar dat het noodig zal wezen, met kracht van wapenen voor Curaçao recht te eischen. Dit blijkt ons allereerst uit

DE INTERPELLATIE
IN DE EERSTE KAMER.

De Voorzitter: Ik schors voor eenige oogenblikken de debatten over de judicieele ontwerpen en geef het woord aan den heer van Heeckeren, die het gevraagd heeft.

De heer VAN HEECKEREN: Mijnheer de Voorzitter! Ik zou aan de Kamer verlof willen vragen om tot de Regeering een vraag te richten in zake de moeilijkheden, gerezen tusschen Nederland en Venezuela.

De Voorzitter: Ik stel aan de Kamer voor, den heer van Heeckeren het gevraagde verlof te verleenen.

Daartoe wordt besloten.

De heer VAN HEECKEREN: Mijnheer de Voorzitter! Ik dank de Kamer voor het verleende verlof en neem de vrijheid aan den Minister van Buitenlandsche Zaken [illegible] de Regeering bereid [illegible] nadere mededeeling te doen in zake de moeilijkheden die, blijkens haar laatste verklaring in de Tweede Kamer, tusschen Nederland en Venezuela gerezen zijn.

De Voorzitter: Is de Regeering bereid om dadelijk de gedane vraag te beantwoorden?

De heer DE MAREES VAN SWINDEREN, Minister van Buitenlandsche Zaken: Mijnheer de Voorzitter! Het zal mij aangenaam zijn onmiddellijk te antwoorden.

De Voorzitter: Dan is het woord aan den heer Minister van Buitenlandsche Zaken.

De heer DE MAREES VAN SWINDEREN, Minister van Buitenlandsche Zaken: Mijnheer de Voorzitter! In antwoord op de vraag door den geachten afgevaardigde uit Zuidholland gesteld, haast ik mij mede te deelen, dat inderdaad sedert de Regeeringverklaring op 26 Juni jl. in de Tweede Kamer afgelegd, de daarbij geuite wensch, dat geen verdere moeilijkheden tusschen Nederland en Venezuela zouden rijzen, niet bewaarheid is, terwijl evenmin de bestaande punten van wrijving alsnog uit den weg geruimd zijn kunnen worden. Er is sedert het afleggen dier verklaring een misverstand van persoonlijken aard ontstaan tusschen den Nederlandschen minister-resident te Caracas, in wiens beleid de Regeering voortgaat het volste vertrouwen te stellen, en de Venezolaansche Regeering, een misverstand waarvan—, de Hooge Vergadering houde het mij ten goede—, ik mij niet gerechtigd gevoel op dit oogenblik nadere uiteenzetting te geven. Door de hoogst gebrekkige, bijkans geheel ontbrekende telegraphische verbindingen, die op dit oogenblik met Venezuela bestaan, ondergaat de ontvangst van berichten her- en derwaarts belangrijke vertraging en zoodoende is ook nu nog geen antwoord ingekomen op de laatste telegraphische instructies door mij op 19 Juli naar onzen vertegenwoordiger te Caracas gezonden. Het bericht hetwelk hedenochtend als van Reuter afkomstig, in de Nederlandsche dagbladen is opgenomen geworden, en volgens hetwelk President Castro den heer de Reus zou hebben uitgewezen, houdt wellicht met dit misverstand verband, maar noch aan mijn Departement, noch aan dat van Koloniën is daarvan een officieele bevestiging ontvangen en het antwoord op de desbetreffend tot den Gouverneur van Curaçao onmiddellijk geseinde vraag, kan eerst morgen hier verwacht worden.

In aanvulling van mijn vroegere verklaring in de Tweede Kamer moet ik mededeelen, dat thans inderdaad door de kapiteins van twee Nederlandsche schepen, varende tusschen Aruba en Curaçao, een klacht is ingediend geworden tegen een Venezolaansch kustbewakingsvaartuig, hetwelk, naar hun beweren, in open zee door geweerschoten hen tot bijdraaien gedwongen zou hebben en zich een droit de visite over hun lading zou hebben aangematigd.

Inlichtingen van Venezolaansche zijde zijn hierover nog niet ontvangen.

De ondervinding reeds bij vroegere gelegenheden te dezer zake opgedaan, schrijft omzichtigheid voor in het vormen van een oordeel, alvorens beide partijen aan een meer nauwkeurig verhoor te hebben onderworpen; aangenaam is het mij echter hieraan te kunnen toevoegen, dat van een schending der brievenpost geen sprake is geweest en deze integendeel onaangeroerd is gelaten.

Zulks zijn de feiten, Mijnheer de Voorzitter, welke ik ter kennis van de Eerste Kamer kan brengen. Ik spreek daarbij het vertrouwen uit, dat in en buiten deze Vergadering men aan de berichten, die de pers omtrent hetgeen thans in Venezuela voorvalt, verspreidt, niet al te gereedelijk onmiddellijk een onbeperkt geloof zal schenken; dat een ieder integendeel zich rekenschap zal geven, [illegible] met Venezuela groote belangen op 't spel staan en dat het dus een eerste plicht der Regeering is om verder te zien dan den dag van heden en zich van de gevolgen harer handelingen met ruimen blik rekenschap te geven.

Met klem echter voeg ik hieraan de verzekering toe, dat de Regeering juist daarom haar volle aandacht aan deze aangelegenheid wijdt en zij, waar nationale eer en groote materieele belangen als het ware beide in de weegschaal liggen, al haar streven daarop zal richten, om het onmisbare verband tusschen die twee elementen zoo te behouden, dat niet een hunner ten koste van het andere opgeofferd worde. In geval van onvermijdelijke noodzakelijkheid zal echter bij haar en ongetwijfeld bij u allen, de eerste het zwaarste wegen.

De Voorzitter: Namens de Kamer zeg ik den Minister dank voor de door hem verstrekte inlichtingen.

De beraadslaging wordt voortgezet."

De officieele *Handelingen* geven alleen de gesproken woorden weer, maar *De Tijd* deelt mede, dat de Minister de laatste zinsnede „met stemverheffing en fierheid uitsprak. Dat klonk zoo ernstig en krijgshaftig, dat Generaal VAN LÖBEN SELS al bij wijze van krijgsklaroengeschetter een heftig handgeklap deed hooren."

Ook andere Bladen spreken van „Bijvalsbetuigingen".

GEEN WOORDEN,
MAAR DADEN!

zal men hierop misschien willen zeggen.

Welnu, laat ons eens zien, welke daden aan bovenvermelde woorden beantwoorden.

Donderdag, 30 Juli, bevatte de *Staatscourant* het volgend bericht:

„Met het oog op de voor elk schip altijd bestaande mogelijkheid, dat het om de een of andere reden voor korten tijd niet voor den dienst beschikbaar wordt, heeft de Regeering het noodig geacht om de scheepsmacht in de Caraïbische Zee, waar thans alleen Hr. Ms. pantserdekschip *Gelderland* aanwezig is, met een oorlogsschip te versterken, waarom Hr. Ms. pantserschip *Jacob van Heemskerck* spoedig derwaarts zal vertrekken."

Uit Nieuwediep seinde men aan *Het Vaderland* in aansluiting met bovenstaande:

„Donderdag is order gekomen, dat de *Heemskerck* 11 Augustus naar Venezuela moet vertrekken. Van voorbereidende oorlogsmaatregelen is hier niets bekend."

De toebereidselen voor een oorlog zijn natuurlijk eerst besproken in Den Haag en worden daarna bekend in Den Helder. En nu lezen wij in de Nederlandsche Bladen, dat er Vrijdag, 31 Juli, Ministerraad is geweest over de Venezolaansche quaestie, en dat de Minister van oorlog, SABRON, op audientie bij de Koningin is geweest. Verder weten wij uit de Telegrammen, dat de Minister van Marine zijn vacantie heeft bekort en weder op zijn Departement werkzaam is, alsmede dat de *Friesland* einde Augustus naar de Caraïbische zee vertrekt.

De lange conferentie, welke de Minister van Buitenlandsche Zaken met den Amerikaanschen Gezant in Den Haag hield, wijst, in verband met het komen van de Amerikaansche *Scorpion* in de Venezolaansche wateren, mede op een bijzondere bedrijvigheid aan het Ministerie.

Ons dunkt, dat het gereed maken en uitzenden van 2 oorlogsschepen, zoodat hier over 3 flinke krachten kan worden beschikt, ons reeds de daden toont, welke wij mogen verwachten.

De onbehoorlijke, beruchte „NOTA" van Venezuela werd volgens den kabel reeds in Den Haag ontvangen, en het antwoord aan CASTRO is reeds verzonden, maar wordt na ontvangst aldaar eerst door de Hollandsche Regeering openbaar gemaakt.

Zoodra de oorlogsschepen zullen zijn aangekomen, zullen wij nog wel andere daden zien, wie weet reeds hoe spoedig. Nu dezer dagen de Heer DE REUS in Nederland aankomt, kunnen de plannen zoo breed mogelijk worden opgezet.

De volgende week kan menig belangrijk bericht ons aangenaam komen verrassen. Wij maken ons sterk, dat wij hier op Curaçao een echt geestdriftig Koninginnefeest zullen vieren, vol dankbaarheid en trots, dat Curaçao nog steeds is en vooreerst wel blijven zal een der vele kolonies van het vrije, dappere Nederland, beroemd en benijd om zijn wijze en voorzichtige manier van koloniseeren.

Het uitzenden van oorlogsschepen kost schatten geld, reden waarom misschien andere Naties, die tegenover Venezuela in een dergelijk geval verkeerden als ons Moederland van het zenden van zulke dure oorlogsschepen tot nog toe afzagen, maar Nederland heeft getoond, dit gaarne over te hebben voor Curaçao. Als om strijd sporen de Nederlandsche Bladen aan tot een krachtig optreden, met veel meer macht dan vroeger ooit ten toon werd gespreid, de Leden zoowel der Tweede als der Eerste Kamer vragen de Regeering met spoed ons ter hulp te komen. En de Regeering zelf, nu Zij maar eenmaal op de hoogte is van onzen toestand, toont zich volstrekt niet schraal en schriel, maar met fierheid wordt verklaard, door den Minister, dat men onze nationale eer zal weten hoog te houden.

De Monroeleer en Venezuela.

De beleediging, door Venezuela Nederland aangedaan in den persoon van zijn gezant, heeft weer de aandacht gevestigd op bovengenoemde leer. Er bestaan echter omtrent die leer, die door de leuze: „Amerika voor de Amerikanen" kan worden aangeduid, ook minder juiste begrippen, althans in Nederland.

In verband hiermede zet H. zeer ad rem in de „N. Ct" uiteen wát die leer eigenlijk inhoudt, te meer omdat Nederland, tengevolge van zijn West-Indisch bezit, behoort tot de Staten, waarvan De Martens zegt: „dat zij in zekeren zin als Amerikaansche Staten kunnen worden beschouwd".

De Monroe-leer werd verkondigd in de Boodschap van 2 December 1823 van den President der Ver-

eenigde Staten, James Monroe (1817—1825). Het was in den tijd dat de z.g. interventiepolitiek in Europa werd toegepast door de groote Mogendheden. Als er in eenigen Staat van den 2en of 3en rang een of ander voorviel, dat, hoewel alleen betrekking hebbende op de binnenlandsche staatkunde van dien Staat, aan de groote Mogendheden niet beviel, kwamen deze tusschenbeide, zelfs gewapenderhand, om de zaken weder te regelen zooals zij dat wenschten.

De Heilige Alliantie van 1815 had die interventiepolitiek voorbereid. Op het Congres van Aken (1818) teekenden de groote Mogendheden een Verklaring waarin zij plechtig erkenden, dat zij overal zouden tusschenbeide komen waar de legitimiteit der bestaande Vorstenhuizen gevaar zou loopen en dat zij de Souvereinen tegenover alle revolutionnaire bewegingen zouden beschermen. Als gevolg hiervan kwamen de Europeesche groote Mogendheden (behalve Engeland) dan ook somtijds tusschenbeide in kleine Staten, ten bate der regeerende vorsten en tot steun van reactionaire maatregelen. Op de congressen van Troppau [1820], Laibach (1821) en Verona (1822) werden telkens bepaalde „interventies" geregeld (in Napels en in Spanje). Later kwamen Europeesche Mogendheden tusschenbeide in Portugal, Griekenland en Nederland (opstand van 1830.). 1)

In dien tijd verklaarden de Spaansche koloniën van Zuid-Amerika zich onafhankelijk. Spanje wilde ze weder aan zich onderwerpen; en de Europeesche grootmachten, zich beroepende op het beginsel der legitimiteit, dat door de afscheiding der koloniën was geschonden, wilden daartoe hulp verleenen.

Het was onder die omstandigheden, dat Monroe zijn bovenvermelde Boodschap publiceerde, waarbij die beoogde interventie, met het doel de zich vrij verklaard hebbende koloniën weder onder Spaansch gezag te brengen, werd afgekeurd. Gaan wij dan ook den tekst van die Boodschap na, dan blijkt daar uit niets anders dan dat de Vereenigde Staten 2) niet dulden zullen:

1°. Dat eenige niet-Amerikaansche Staat, nieuwe koloniën op het Amerikaansche continent verwerft, (rechten ten opzichte van de op 2 December 1823 in bezit zijnde koloniën werden echter erkend);

2°. dat eenige niet-Amerikaansche Staat tusschenbeide komt in de binnenlandsche aangelegenheden van een Amerikaanschen staat.

De Europeesche Mogendheden hebben de Monroe-leer stilzwijgend aanvaard, al was de leer, welke feitelijk een protectoraat der Unie over alle Amerikaansche Rijken vestigde, niet conventioneel vastgesteld, doch het gevolg van een eenzijdige wilsuiting der regeering van de Vereenigde Staten.

Sedert dien is de Monroe-leer gaandeweg eenigszins uitgebreid, in zoover, dat de Vereenigde Staten aanspraak maken op een zekere hegemonie over al de Staten van het Amerikaansche vasteland. Wanneer een conflict tusschen zulk een Staat en een Europeesche Mogendheid ontstaat, is de regeering van de Vereenigde Staten bereid om haar bemiddeling te verleenen.

Intusschen zij opgemerkt, dat tegen de gecombineerde actie van Groot-Brittanje, Spanje en Frankrijk tegen Mexico door de Vereenigde Staten niet werd opgekomen en evenmin in 1902 tegen het vereenigd optreden van Groot-Brittanje, Duitschland en Italië tegen Venezuela. In 1902 verzette de regeering der Vereenigde Staten zich niet tegen die actie, omdat zij bekend was met het feit, dat deze actie uitsluitend ten doel had om Venezuela te dwingen zijn verplichtingen na te komen.

Na het arbitrair optreden van Venezuela tegenover ons land kan dus allerminst, zelfs met een schijn van recht, zegt H., worden beweerd, dat de Monroe-leer een optreden van Nederland tegenover die republiek met welke middelen dan ook zou kunnen verhinderen. Het geldt hier toch een quaestie van eerherstel van de vlag, na een daad van grenzelooze willekeur, waarbij geen oogenblik gedacht wordt aan inmenging in binnenlandsche aangelegenheden, gebiedsvergrooting of het streven naar politieken invloed op eenig deel van het Amerikaansche vasteland! Waar nu de Regeering der Vereenigde Staten, na te hebben voorop gesteld dat zij zelf zich zal onthouden van eenige inmenging in Europeesche aangelegenheden, ten overvloede uitdrukkelijk verklaart, dat dit natuurlijk niet uitsluit, dat zij van geen Europeesche Mogendheid zich eenige beleediging zal laten welgevallen, daar kán de Regeering der V. S. er ook geen bezwaar tegen hebben, dat omgekeerd een Europeesche Staat tegen beleedigingen van een Amerikaansche republiek met de door de omstandigheden dringend geboden beslistheid optreedt.

1] Uit andere overwegingen dan die der legitimiteit!

2) Wij kunnen hier aannemen, dat de inhoud van die Boodschap door alle volgende regeeringen der V. St. is overgenomen en als geldig wordt beschouwd.

Nederland en Venezuela.

Op dit oogenblik, nu alle blikken naar Curaçao zijn gericht, schrijft *Het Vaderland*, wil het toeval, dat de voorzitter van den Kolonialen Raad, de heer M. S. L. Maduro, zich in ons land bevindt.

„Het toeval" immers, de komst van dezen hooggeplaatste staat in geenerlei verband tot de jongste gebeurtenissen, hetgeen al daaruit blijken kan, dat de heer Maduro al een maand of drie op reis is en dus het land heeft verlaten, toen nog niet te vermoeden was, dat de ontevredenheid jegens Venezuela tot gisting zou aangroeien.

De heer Maduro, dien wij de eer hadden, bij zijn kort verblijf in de residentie even te spreken, kon dan ook niets zeggen omtrent het opbrengen van het Nederlandsche schip en wat daarvan reeds het gevolg is geweest.

Wel hoorden we met groote belangstelling van hem, die zoo door en door land en volk kent, dat hij zich verbaasde over de tijding van het optreden tegen den Venezolaanschen consul door de bevolking van Willemstad.

„Geschiedt dit in Curaçao?" zoo had Z.H.Ed. zich afgevraagd. De bevolking daar kent hij nl. niet anders dan uiterst gemoedelijk en kalm van aard. Het gooien met steenen, het uitjouwen......dit alles is te Willemstad geen gewoonte en dat het geschied is, zij het dan door het minst beschaafde deel van de bevolking, wijst zeer zeker op een toestand van groote opwinding.

De persoon, zekere Grameo, die aanleiding heeft gegeven tot deze woede van het volk, door het schrijven van beleedigende artikelen of een beleedigend artikel in een Venezolaansch blad, is geen journalist, doch een koopman, in Porto Cabello gevestigd, grootendeels om gezondheidsredenen naar Willemstad gekomen. Dat hij—zooals immers door hem zelf is beweerd—zijne gegevens voor het artikel bij den consul van Venezuela, den heer Lopez, haalde, kwam den heer Maduro niet onwaarschijnlijk voor. Die consul toch moet wel meer met zijn ambtelijke, doch gepubliceerde berichten ontevredenheid hebben gewekt bij den Curaçaoschen handel.

Doch hoezeer is de verhouding tusschen de beide landen in zoo korten tijd veranderd!

Levendig herinnert de president van den K. R. zich nog een gastmaal, kort voor zijn vertrek door de vertegenwoordigers van den handel ter eere van den minister-resident, den heer De Reus, gegeven, waarbij ook de consul van Venezuela, benevens de gouverneur van Curaçao en andere autoriteiten aanzaten, en waar de goede verhouding tusschen de republiek en onze kolonie steeds het object was van de meest geestdriftige toasten.

In hetgeen de heer Maduro nopens onzen gezant zeide, vonden we bevestigd, wat we van andere zijde reeds mochten vernemen, namelijk, dat juist op zijn werkzaamheid ten gunste van een goede verstandhouding met Venezuela zoo hooge prijs wordt gesteld.

De heer De Reus werd ons beschreven als uitstekend op de hoogte van zeden en gebruiken van Venezuela en van de Spaansche taal, *zeer ijverig, handig en persoonlijk met president Castro bevriend!*

Onze vraag of de maatregel van Venezuela tegen den doorvoerhandel van Curaçao inderdaad van zoo groote beteekenis was, dat alles in het werk mag worden gesteld om dezen afgeschaft te krijgen, beantwoordde de voorzitter van den K. R. beslist bevestigend. Zeer levendig was juist de transitohandel van Willemstad, in de haven waarvan de overscheping plaats had van schepen met grooten diepgang op die met platte bodems, bestemd voor de Venezolaansche havens.

Echter: hij geeft toe, dat *formeel* het recht bestaat zulk een maatregel te nemen, vooral evenwel de considerans van het besluit, dat het tot een hoogst onbillijke represaille maakt tegen een billijke quarantaine-maatregel, acht hij een daad van vijandschap.

Zwaar acht dan ook deze ernstige man, wien de belangen van het volk, dat hij met eere vertegenwoordigt, zoozeer ter harte gaan, Curaçao hiermee gegriefd en benadeeld en herhaaldelijk sprak hij den wensch uit, dat alles zich zou schikken, zonder dat eenige geest van blijvende vijandschap ontsta, die zijn land materieel zeer zou schaden.

Maar de heer Maduro toonde zich in dit gesprek evenzeer Nederlander als Curaçaoër, want sprekende over de beleediging, aan onze vlag aangedaan, en over het daarop gevolgde zenden van de „Gelderland", verklaarde hij beslist, dat hij het Nederlands plicht achtte, *ook zelfs als het den directen belangen van Curaçao zou schaden*, onze nationale eer hoog te houden!"

Bezuiniging op bestuursuitgaven in de kolonie Curaçao, beschouwd in verband met bestuurshervorming.

In de laatste dagen heeft men in de dagbladen het bericht kunnen lezen, dat door den Gouverneur van Curaçao een commissie is benoemd, „ten einde te onderzoeken of er in de bestuursinrichting der kolonie vereenvoudigingen zijn aan te brengen, die tot bezuiniging der uitgaven zouden kunnen leiden."

Na er meermalen op te hebben gewezen, dat wijziging in den bestuursvorm der kolonie, met name decentralisatie, wenschelijk is en tot vermindering van het budget zal leiden 1), heb ik van evengemeld besluit natuurlijk met voldoening kennis genomen. Doch ongelukkigerwijs is het uit den tekst van dat besluit, zooals die door de dagbladen is aangehaald, niet duidelijk, of het een even wijde strekking heeft als door mij wordt gewenscht, nml. of de commissie de mogelijkheid tot bezuinigingen zal hebben te overwegen, in verband met, of liever als gevolg van decentralisatie; want „vereenvoudiging in de bestuursinrichting" is geenszins synoniem met decentralisatie, die een wijziging brengt in de grondslagen van het bestuur, en, ligt het in de bedoeling geen ingrijpende verandering te brengen in den bestuursvorm, dan kan wel vooruit gezegd worden, tot welke conclusie de commissie zal komen. Meerdere gouverneurs hebben het onmogelijk geacht onder de bestaande bestuursregeling bezuinigingen aan te brengen, en het is van algemeene bekendheid, dat de ambtenaarstraktementen in de kolonie bijzonder laag zijn, terwijl men er, meer dan zulks in eenige andere W.I. kolonie het geval is, verschillende betrekkingen ziet vereenigd in één ambtenaar 2). Daarbij nog een weg te vinden op bezuiniging van eenig belang, zal inderdaad hoogst moeilijk zijn.

Noemenswaardige bezuinigingen zullen slechts kunnen worden verkregen na wijziging der grondslagen van het bestuur en, daar het van regeeringswege wel eens is voorgesteld, alsof een wijziging als hier bedoeld (decentralisatie) eer tot vermeerdering dan tot vermindering der uitgaven zou leiden 3), is het zeker niet overbodig te achten nader uiteen te zetten op welke wijze gedecentraliseerd dient te worden en hoe daarvan vermindering van het budget het gevolg zal zijn.

Eerst zij hier echter gewezen op het verschil in toestanden tusschen onze twee West-Indische kolonies. Over het algemeen scheert men Suriname en Curaçao nog te veel over één kam en daardoor wordt het denkbeeld van decentralisatie op onze Antillen meermalen verkeerdelijk beoordeeld. Of in Suriname decentralisatie mogelijk en wenschelijk is, is een vraag, waarop ik op het oogenblik het antwoord schuldig zou moeten blijven. Ik hel zelfs over tot de meening, dat dáár decentralisatie alsnog niet wenschelijk is; doch in de kolonie Curaçao zijn de toestanden geheel andere.

Suriname is een groot, uitgestrekt land met hier en daar, op groote afstanden van elkaar, beschavingscentra. In de nabijheid der kustlijn en langs de boorden der rivieren vindt men er eenige plantages met enkele ontwikkelde kolonisten en overigens meest Aziatische werkkrachten, terwijl over de rest van de enorme oppervlakte der kolonie wilde en half-wilde Indianen-, Caraïben- en Negerstammen verspreid wonen. De natuur is er weelderig en voorziet in talrijke behoeften der inwoners, zoodat er de scherpe strijd om het bestaan aan de niet-blanken zoo goed als onbekend is.

Op onze kleine West-Indische eilanden daarentegen is de bevolking voor het grootste deel vereenigd in de beschavingscentra, en waar zij op het land is gevestigd, staat zij met de centra in onmiddellijk, dagelijksch verkeer. De strijd om het bestaan is er maar al te wel bekend, getuige o. a. het aantal werklieden, die jaarlijks de eilanden moeten verlaten, om elders hun brood te verdienen. Over al de eilanden staan scholen en kerken binnen het bereik der ingezetenen en, ofschoon er geen leerplicht in de kolonie bestaat, zal het toch moeilijk zijn er een zesjarig kind te vinden, dat niet de school bezoekt en niet tevens onderwezen wordt in de beginselen van den godsdienst zijner ouders. Het gevolg hiervan is, dat de bevolking dier eilanden op veel hooger peil van beschaving en ontwikkeling staat dan die van Suriname 4), en m. i. is voor haar de tijd aangebroken tot opleiding voor zelfbestuur.

Daarom acht ik het — ook afgescheiden van het urgente van bezuiniging — wenschelijk er mee te beginnen de bevolking onzer West-Indische eilanden geleidelijk de zorg voor haar eigen, plaatselijke belangen toe te vertrouwen en als meest geschikten maatregel daartoe heb ik voorgesteld over te gaan tot het instellen van Gemeenteraden op die eilanden.

Het spreekt wel vanzelf, dat aan zulke lichamen, alsnog onervaren in zelfbestuur, niet reeds van den beginne alle zaken zullen kunnen worden toevertrouwd, welke hier te lande tot de gemeentezorg behooren. Zekere autonomie zal aan die instellingen reeds dadelijk moeten worden toegekend, doch het zou wenschelijk kunnen blijken. dat in den beginne het hoofdbestuur niet te veel de macht uit handen gaf. Er blijven dan echter toch nog wel zaken over, die geheel of gedeeltelijk voor behartiging door gemeenteraden in aanmerking zouden kunnen komen, als bv. de burgerlijke stand, de reinigingsdienst, het marktwezen, het politietoezicht, de haven- en loodsdienst, de gemeentelijke publieke werken, het onderhoud van straten en wegen. Geleidelijk, naarmate de bevolking zich van den hoogen ernst van zelfbestuur bewust wordt, zullen ook meer gewichtige belangen aan de gemeenteraden dienen te worden toevertrouwd, waarbij het bestuurstoezicht of de bestuursleiding langzamerhand zal dienen verminderd en de taak van het koloniaal bestuur zich meer en meer zal hebben te bepalen tot de moreele en materieele ontwikkeling der kolonie. Doch laat ik er reeds dadelijk op wijzen — mij de geschiedenis herinnerende van den reeds op Curaçao bestaan hebbenden Gemeenteraad — dat een maatregel als hier bedoeld noodwendig feilen moet, indien hij niet vergezeld gaat van een aanwijzing der bronnen, waaruit de gemeenteraden het hun toegekende aandeel in het bestuur zullen kunnen bestrijden. Toekennen van zelfbestuur zonder beschikbaarstelling van de daarvoor noodige fondsen is een doodgeboren kind.

Dit afstaan van fondsen zal natuurlijk leiden tot vermindering van de bestuursinkomsten. Maar de financieele toestand der kolonie zal er niet door veranderen, daar het toch hetzelfde blijft of de gelden, uitgetrokken voor de bovenbedoelde takken van dienst, door het gouvernement dan wel door de Gemeenteraden worden uitgegeven en de bedragen, waarmede het gouvernement nu in die diensten voorziet, daarvoor ongetwijfeld ook voldoende zullen zijn voor de Gemeenteraden. Het is toch wèl bekend dat, als regel, gemeenten goedkooper werken dan het Rijk, en er is alle reden om te verwachten, dat ook op onze West-Indische eilanden de Gemeenteraden (zeker voor het meerendeel te bestaan uit menschen van de practijk met grondige kennis van plaatselijke toestanden en personen) goedkooper — en misschien beter — werk zullen leveren dan thans het gouvernement, zoodat ten deze geen vermeerdering van uitgaven is te verwachten. Integendeel — het is eer mogelijk, dat de Gemeenteraden voor dezelfde takken van dienst met minder rond zullen komen dan er nu door het gouvernement aan wordt besteed.

Hoe nu verder decentralisatie als hier bedoeld verhooging van het budget ten gevolge zou kunnen hebben, is waarlijk moeilijk in te zien. Zeker, er zouden — zooals in 1906 door de Regeering werd opgemerkt — nieuwe amtenaren moeten worden aangesteld, d. w. z. gemeente-ambtenaren. Maar daartegenover staat, dat de gouvernements-ambtenaren, die thans met bovenbedoelde takken van dienst zijn belast, gemist zullen kunnen worden. M. a. w. nieuwe ambtenaren zullen als gemeente-ambtenaren in de plaats treden der gouvernements-ambtenaren en de dienstkrachten in plaats van uit de gouvernements- uit de gemeentekas worden bezoldigd. Men zou toch, bij wijze van overgangsmaatregel, kunnen bepalen, dat de overtollig gebleken gouvernements-ambtenaren (met behoud van reeds verkregen rechten] in gemeentedienst zullen overgaan, doch zelfs al moest men hen op wachtgeld stellen, dan zou dit toch slechts een uitgaaf zijn voor enkele jaren, wijl zulke ambtenaren bij vacatures weer in gouvernementsdienst zouden kunnen invallen. Daartegenover staat, dat de Gemeenteraden nieuwe pensioensbepalingen voor hun beambten zullen vaststellen en daarbij ongetwijfeld de klippen zullen vermijden, waarop het tegenwoordig Curaçaosch pensioenfonds is gestrand, terwijl het recht op vrij- en overtocht naar Nederland, als weinig zin hebbend voor gemeente-ambtenaren (zeker voor 't grootste deel te bestaan uit in de kolonie geborenen en getogenen), door de Gemeenteraden niet toegekend of althans zeer beperkt zal worden. Reeds alleen door deze omzetting van gouvernements- in gemeente-ambtenaren, met minder bezwarende bepalingen voor pensioen en overtocht, zullen binnen korten tijd jaarlijks duizenden guldens worden bespaard op den nu steeds stijgenden begrootingspost „pensioenen en overtochtgelden." Naar gelang de taak der Gemeenteraden wordt uitgebreid, zal het aantal der gouvernements-ambtenaren kunnen worden verminderd, o. a. de gezaghebbers op de eilanden buiten Curaçao kunnen worden gemist en vervangen door burgemeesters, wier bezoldigingen zich regelen zouden naar de belangrijkheid hunner standplaatsen en zeker niet in de duizenden zouden behoeven te loopen.

Doch het is zeker onnoodig verder in details te treden. Ik meen genoegzaam aangetoond te hebben, dat het instellen van Gemeenteraden met een werkkring als vorenbedoeld geenszins tot vermeerdering der uitgaven zal leiden. En daarbij — als hier niet op zijn plaats — worde nog gezwegen van den verheffenden invloed dien het bewustzijn van te moeten zorgen voor eigen zaken zal meebrengen op de bevolking, tot nu vereenzelvigd met de gedachte, dat het gouvernement toch voor alles zal zorgen.

Om echter tot de hier bedoelde gevolgen te komen zal niet alleen wijziging van het reglement op het beleid der Regeering, doch ook herziening van talrijke koloniale verordeningen en plaatselijke keuren noodig zijn. Hiermee rekening houdend, doet de samenstelling der door den gouverneur van Curaçao benoemde commissie—(waarin de procureur-generaal der kolonie de eenige gediplomeerde rechtskundige kracht is, terwijl ook de eilanden buiten Curaçao er niet in zijn vertegenwoordigd door met de daar bestaande toestanden volkomen vertrouwde personen) — er aan twijfelen of het inderdaad in de bedoeling van het koloniaal bestuur heeft gelegen, der commissie overweging van bezuinigingsvoorstellen in verband met ingrijpende bestuurswijziging op te dragen. Mocht deze twijfel blijken gerechtvaardigd te zijn, dan zal — zooals reeds gezegd — het rapport der commissie slechts teleurstelling baren. De kans bestaat, dat meermalen naar zulk rapport zal worden verwezen om den bezuinigingskreet, zoo herhaaldelijk geuit — ook door den Kolonialen Raad op Curaçao — te smoren, en 't kan daarom zijn nut hebben er bij voorbaat op te wijzen, dat met het gevoelen, dat men onder de bestaande regelingen niet tot noemenswaardige bezuinigingen kan komen, de bewering niet wordt ontzenuwd, dat bezuiniging op de koloniale uitgaven inderdaad bereikbaar is.

Maarssen, 20 Juli 1908.

J. H. J. HAMELBERG.

(1) Zie o. a. de „Nieuwe Rotterdamsche Courant" van 22 Aug. 1906, 1e blad A en van 5 October 1906, 2e blad A.

(2) Als voorbeeld kan ik hier aanhalen de gouvernements-beschikking van 9 Juni 1888, no. 382, waarbij ik werd benoemd: 1o. tot griffier van den raad van justitie en van het kantongerecht op St. Eustatius; 2o. belast met de functiën van notaris, hypotheekbewaarder, adjunct-ijker en scheepmeter; en 3o. aangewezen om den landraad bij te staan in het opmaken der akten van den B S. — alles op een jaarwedde van f 1400, plus emolumenten (die op f 300 's jaars werden geschat.)

3) Bij de behandeling der Curaçaosche begrooting, ik vermeen in 1906.

4) Ik spreek hier natuurlijk van de bevolking in haar geheel, niet uitsluitend van die in de beschavingscentra.

(*Het Vaderland*)

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Kerkelijke Berichten.

In den vroegen morgen van Woensdag, 19 Augustus, is zacht en kalm op *Welgelegen* de Eerw. Sr. MARIE VINCENT overleden na bijna 60 jaar lang in de Curaçaosche Missie te hebben geleefd en gewerkt; zij stierf in den hoogen leeftijd van 85 jaren.

Sr. M. VINCENT [Mej. M. Th. A. SCHROETER) werd geboren te Prinsenhage 31 Oct. 1823, trad in het klooster te Etten en legde op 25jarigen leeftijd, 8 October 1849, aldaar hare religieuzegeloften af. Reeds het volgend jaar, 6 Juni, 1849 kwam

ij op Curaçao, waar zij, ook als Overste, werkzaam was in het St. Martinusgesticht. Daarna was zij lange jaren weder als gewone Zuster verbonden aan de scholen van Rin. con op Bonaire. De kwalen van den ouderdom bleven haar niet gespaard, maar toen zij jaren achtereen bijna blind was en niet meer gaan kon, zocht en vond zij troost in een aanhoudend gebed. Moge zij nu aanschouwen, wat zij hier geloofd heeft.

Scheepvaart.

Van 1 – 15 Aug. liepen onze haven binnen:

Stoombooten	12
Goeletten	6
Bijlanders	24
Totaal:	42 schepen.

K. W. I. M.

Mr. FOCK, de nieuwe Gouverneur van Suriname, vertrok uit Amsterdam met de *Prins Willem V.* Z. Exc. werd o. a. ook uitgeleid door den Heer C. M. VAN RIJN, een der Directeuren der Maatschappij. Aan tafel hield de Heer VAN RIJN een speech, waarin ZEd. iets zeide, wat ook voor ons van belang kan zijn en een snellere verbinding Suriname-Nederland in 't vooruitzicht stelt.

Hij zeide, zoo lezen wij in het Hbld. sprekende namens de West-Indische Mail, het een groot genoegen te achten dezen gouverneur van Suriname het vaarwel te mogen toeroepen. Immers, de Maatschappij en haar directie weten, dat hij een warm hart toedraagt aan de kolonie Suriname. Dat hebben zij gemerkt, toen de heer Fock als Minister onderhandelingen voerde over het vervoer van de bacoven uit deze West-Indische kolonie. Die export van bacoven groeit in toenemende mate aan, en de tijd is niet meer ver, dat de Maatschappij wekelijks volle schepen pisangs naar Amerika zenden zal.

Doch niet alleen in Amerika, in Nederland, Duitschland en andere landen van ons continent neemt de vraag naar bacoven toe. Ze wenschen ze alle te ontvangen, de heerlijke bananen. Spreker hoopt daarom, dat het onder het bewind van gouverneur Fock ook komen mag tot een beurtvaart voor bacoven tusschen Paramaribo en Amsterdam, in reizen van een dag of twaalf, zoodat in het moederland een goede markt voor de distributie van bacoven over Europa kan worden gevormd.

Van zulk een betere verbinding zou handel en landbouw in de kolonie de gunstige gevolgen ondervinden. Ja, zij zou mede kunnen leiden tot de finantieele vrijmaking van Suriname. Spreker wenschte gouverneur Fock, als zijn dienstijd zal zijn afgeloopen, een thuisreis toe op een van die snelstoomers naar Europa.

Zeemacht.

Bij K. B. is kapitein ter zee G. FABIUS met 17 Augustus eervol ontheven van het bevel over Hr. Ms. pantserdekschip *Friesland* en dit alsdan opgedragen aan den kapitein ter zee W. J. COHEN STUART.

Landmacht.

Naar men zegt, zal de bij de landmacht in West-Indië (garnizoen Curaçao) gedetacheerde 1ste luitenant der infanterie J. C. REGENHARDT dezer dagen naar Nederland terug vertrekken.

Hoedenstroo.

Door tusschenkomst van den Heer CONTRERAS, Consul van Columbia, die met groote bereidwilligheid zijne medewerking toegezegd heeft, hoopt het Bestuur eene bezending hoedenstroo, bestemd tot werkverschaffing aan behoeftigen, uit die Republiek te verkrijgen.

(*De Cur. Cour.*)

Koloniale Raad.

De Afdeelingen hebben een VOORLOOPIG VERSLAG ingediend op de volgende wetsontwerpen:

I. Verordening, betreffende het verleenen van verlof aan burgerlijke ambtenaren in de kolonie Curaçao.
II. Verordening, betreffende het verleenen van wachtgeld en onderstand aan burgerlijke ambtenaren in de kolonie Curaçao.
III. Verordening, houdende regeling van het toezicht op het gebruik van stoomketels.

Waar de aandrang van de Afdeelingen tot verscherping van de Verordening op het stuk van buitenlandsch verlof, niet zoozeer gericht was op een straffer maken van den letter, als wel op een strengere toepassing, meenden zij te mogen verwachten, dat, nu naar aanleiding van dien aandrang, een geheel nieuwe verordening is ontworpen, het beoogde doel wel zal worden bereikt. Zij wenschten hier alleen uitdrukkelijk het vertrouwen uit te spreken, dat de nieuwe verordening steeds stipt naar den letter zal worden uitgevoerd.

In dat vertrouwen konden de Afdeelingen het alleszins billijken, dat het Bestuur in menig opzicht zelfs mildere bepalingen dan de bestaande in het ontwerp heeft opgenomen.

Zoo b. v. betuigden de leden algemeen instemming met het denkbeeld om aan de ambtenaren reeds na tien — instede van zooals thans twaalf — jaren onafgebroken dienst aanspraak op verlof onder genot van vrijen overtocht toe te kennen, en gaf men in dit verband zelfs in overweging de wel wat harde bepaling dat de dienstijd wordt onderbroken door elk verlof van langeren duur dan 14 dagen, te wijzigen in dien zin, dat verloven van korteren duur dan drie maanden bij de berekening van bedoelden onafgebroken diensttijd niet in aanmerking komen.

Zoo ook, schoon niet even algemeen, kon men zich vereenigen met de voorgestelde bepaling, dat de ambtenaren telken jare aanspraak zullen hebben op 14 dagen verlof, en wenschte men aan die bepaling alleen deze beperking aangebracht te zien, dat ambtenaren, die reeds uit anderen hoofde jaarlijks verlof of vacantie genieten, niet daaronder zullen vallen.

In één opzicht echter gaat, vond men, het Bestuur in de richting van mildheid wel wat te ver, en wel, waar het ook aan die ambtenaren, die dit niet zijn in den zin van het pensioensreglement, aanspraak op wat tot dusver heet buitenlandsch verlof wenscht toegekend te zien.

Tot zulk een vrijgevigheid nu, bestond er, meende men, afgezien nog van het financieel bezwaar, waarlijk geen reden, en men had dan ook tegen het desbetreffend voorstel overwegende bezwaren.

Wat eindelijk het denkbeeld betreft om de verlofstermijnen van de bestaande verordening betreffende buitenlandsche verloven, van aanvankelijk één jaar en daarna telkens zes maanden, te verkorten en te brengen op respectievelijk acht en vier maanden — men achtte het niet aanbevelingswaardig. Gaarne zou men de thans geldende termijnen gehandhaafd zien, met dien verstande, dat het verlof wegens langduringen dienst niet en dat tot herstel van gezondheid slechts tweemaal kan verlengd worden.

Over de verordening houdende regeling van het toezicht op het gebruik van stoomketels waren de Afdeelingen minder goed te spreken. Nu er een Commissie van onderzoek bestond, wenschten zij eerst de resultaten van dat onderzoek af te wachten. Of mocht het Bestuur redenen hebben om het ontwerp onmiddelijk te behandelen, en niet eerst het rapport der Commissie af te wachten, dan wenschte het meerendeel der Afdeelingen omtrent den aard dier redenen eenige nadere inlichtingen te ontvangen.

Werkverschaffing.

Onze geachte Collega *El Imparcial* komt nader terug op zijn voorstel om het crediet voor werkverschaffing gedeeltelijk ook te besteden voor straten en wegen. Het blijkt nu, dat onze Collega niet het gewone onderhoud daarvan bedoelde, maar het openen van nieuwe verkeerswegen, of het verbreeden van reeds bestaande, enkel en alleen in het belang van het volk.

Zóó voorgesteld valt er zeker iets meer voor te zeggen.

*
* *

Volgens *De Cur. Cour.* zal er op Curaçao wekelijks ruim f 600 voor werkverschaffing worden besteed; in de stad door extra-werk bij den reinigingsdienst en buiten door het graven van putten, aanleggen van dammen en repareeren der wegen.

Het Koloniaal Bestuur heeft ook reeds een partijtje fijn hoedenstroo kunnen koopen en een crediet geopend voor bijstand aan behoeftigen, die niet werken kunnen.

Betere tijden afwachten.

Gaarne steunen wij het verzoek van *El Imparcial* om met het invoeren van de nieuwe belastingwetten te wachten op betere tijden. Om een nieuw belastingsysteem in te voeren moet onze toestand weer normaal zijn, en deze is thans zeer abnormaal. De nieuwe wetten zouden de verwarring nog maar grooter maken. Nu loopt alles nog zoo'n beetje op het oude. Er is echter geen voldoende kracht om een frisschen, nieuwen gangmaker achter na te racen. Zachtjes aan, dan breekt het lijntje niet.

Aloë-cultuur.

In dank ontvangen van den Heer Gouverneur der Kolonie: Rapport omtrent de proeven met Cultuur en Bereiding van Aloë, genomen op Curaçao 1906|08 door J. J. BEAUJON, Districtmeester van het 2e en 3e district.

Daar onze Collega *La Cruz* beloofde het rapport in zijn geheel op te nemen, achten wij ons van verdere bespreking ontslagen.

Gouverneur Fock.

Maandag, 10 Augustus, heeft de nieuwe Gouverneur van Suriname zijn intrede in de Kolonie gedaan volgens gebruikelijk ceremonieel.

Een korte levensschets van den Gouverneur zal onzen Lezers welkom zijn.

Den 19n Juni 1858 te Wijk bij Duurstede geboren, promoveerde Dirk Fock in 1880 in de rechten en staatswetenschappen aan de Leidsche Universiteit. Naar Oost-Indië vertrokken, practiseerde de jeugdige advocaat van 1880 tot 1881 te Semarang, daarna tot 1898 als advocaat en lid der redactie van het „Indisch Weekblad van het Recht" te Batavia en was sedert 1892 consul van Oostenrijk-Hongarije aldaar. Na vervolgens een reis te hebben gemaakt door China, Japan en Amerika, keerde mr. Fock naar zijn vaderland terug, maar eerst nog maakte hij verscheiden reizen in het buitenland, alvorens zich als advocaat te Rotterdam te vestigen, in het bijzonder voor Indische aangelegenheden.

Van 1901 af vertegenwoordigde hij district I der Rottestad in de Tweede Kamer en gaf toen meermalen blijk, volkomen thuis te wezen in de huishouding onzer Koloniën. Ook maakte hij deel uit voor het Rotterdamsche district III van de Prov. Staten van Zuid-Holland. In het in 1905 optredende kabinet der Linkerzijde belastte hij zich met de portefeuille van Koloniën en bleef die met zakenkennis en helder inzicht in koloniale aangelegenheden beheeren tot het oogenblik dat het kabinet-de Meester voor het ministerie-Heemskerk plaats maakte.

En thans is Mr. Fock gouverneur van Suriname.

Gods rijksten zegen bidden wij over het nieuw Bestuur af, en wenschen Z. Excellentie een bestendige gezondheid in het tropisch klimaat toe, opdat hij met geestkracht en opgewektheid zijne belangrijke roeping moge vervullen: Suriname tot bloei trachten te brengen.

Dankbetuiging.

In dank ontvangen een exemplaar van *El Ciudadano* van Maracaibo dd. 12 Augustus, waarin een vuil smaadschrift tegen het Bestuur en de Bevolking van Curaçao werd opgenomen.

Onze vrienden, de wél denkende Maracaiberos, zullen er niet minder verontwaardigd over zijn dan wij en even sterk protesteeren tegen de grove beleedigingen, onze bevolking daardoor aangedaan.

Teruggeroepen.

De Heer NAVARETTE, vice-consul van Venezuela op Aruba, is door President CASTRO teruggeroepen.

Stadsreiniging.

Gedurende de laatste acht dagen werden in het fiscalaat aangebracht en verbrand:

153 ratten.
719 muizen.

Verleden Maandag zijn opnieuw 10 personen aangehuurd bij wijze van werkverschaffing, om schoon te maken waar de stadsgeneesheer zulks noodig acht: door deze lieden werd het werk aan de Overzijde doorgezet: 50 karen oude rommel enz. werden verwijderd en verbrand: de mestvaalten uitgebrand en het zeestrand van faecaliën en ander vuil gereinigd, waar zulks noodig was.

Buitenland.

Amerika-Venezuela.

The Evening Sun, Dinsdag, 28 Juli.

WASHINGTON 28 JULI. — Er zijn heden geen nadere berichten bij het Staats-departement ingekomen betrekkelijk den stand der Venezolaansch-Hollandsche quaestie. De Mexicaansche Ambassadeur, was dezen morgen op het Departement, doch verklaarde, dat zijn bezoek niet in het minst verband hield met de hangende moeilijkheden van President Castro. Er is een gevoelen op het staats-departement, dat de quaestie tusschen Holland en Venezuela nog haar hoogte-punt niet heeft bereikt. Dat een bombardement der Venezolaansche havens zal volgen op een eisch tot excuus, wordt geloofd. De algemeene indruk is, dat Gral. Castro geen excuses zal vragen voor het wegzenden van den Hollandschen Gezant.

De houding van Holland ten opzichte der Monroe-leer is dezelfde als die van Groot-Brittannië ten tijde der Corinto-zaak onder het tweede presidentschap van Cleveland. Toen namen de Engelschen een haven van Nicaragua in bezit, om de douanegelden te innen en Nicaragua te dwingen zijne schuld aan Engeland te betalen. Minister Gresham, die toen aan het hoofd van Buitenl. Zaken stond, vroeg aan Engeland eene verklaring van zijne handelwijze, en het Engelsch *Foreign Office* antwoordde onmiddelijk, dat er geen sprake was van uitbreiding van grondgebied; maar dat men alleen Nicaragua wilde dwingen tot betaling. Daarmede was men te Washington tevreden en sloeg verder geen acht meer op den Engelschen inval.

In het tegenwoordig geval zal het waarschijnlijk niet noodig zijn, aan Holland eenigen uitleg te vragen. Holland zal zijne bedoelingen wel aan de Ver. Staten bloot leggen, alvorens eenige vijandige daad te stellen. De verklaring, dat men geen vermeerdering van grondgebied op het oog heeft, is voldoende. Maar die verklaring zal gevraagd worden, even zoo goed als toen Engeland in Nicaragua viel, en opnieuw gevraagd werd in de Venezolaansche grensquaestie, toen President Cleveland en Minister Onley de Monroe-leer hebben hooggehouden in een serie van gepeperde Staats-stukken.

MANCHESTER MASS. 28 JULI. — W. A. Royaards rechtskundig adviseur bij de Nederl. Legatie te Washington, die den zomer hier doorbrengt, heeft geen berichten gehad over den gang der Venezolaansche quaestie, behalve uit de dagbladen. Hij is echter opgeroepen naar Washington, en zal van hier vertrekken vóór het einde der week.

„Men kan er op rekenen", zei hij, „dat Holland zijne eer zal weten op te houden: maar of de zaak zal worden geregeld door scheidsgerecht of anderszins, kan ik onmogelijk zeggen."

Het nieuws, dat Holland President Castro wil kastijden, is hier in marine- en diplomatieke kringen met veel voldoening ontvangen. Niet alleen meenen de Amerikaansche zee-officieren, dat op deze wijze de Hollanders Amerika uit een moeilijk parket redden, maar zij zijn overtuigd, dat de Hollanders, ofschoon niet zoo sterk ter zee als in de 17e eeuw, schepen genoeg hebben, om elke Zuid-Amerikaansche quaestie, vlug en goed door te hakken.

Op 't oogenblik bestaat de Hollandsche Marine uit 51 schepen, waarvan 11 gepantserde en 17 kruisers.

De „Gelderland", die zooëven door het Hollandsche Gouv. naar Venezuela gezonden is, meet 3.969 ton en draagt kanonnen van 1.4 tot 5.9 (Am.) duim.

Met dat al heeft Holland zes slagschepen en kruisers gereed om onmiddelijk tegen Castro op te treden. Hollands pantserschepen wisselen in tonnemaat van 2.440 (de inhoud van de Reneir Claezen, hun kleinste schip) tot 6.625 de inhoud van een nog ongedoopt schip, dat in aanbouw is. De pantserschepen, ofschoon zij in de Amerikaansche vloot geen eerste klas schepen zouden zijn, zijn goed in orde en welbemand. Zij hebben kanonnen wisselend van 9.4 (Am.) duim tot 11 duim en hunne kanonniers hebben den naam uitstekende schijfschieters te zijn.

Jaren geleden reeds heeft Holland zijne meer verouderde schepen aan kant gezet en is zachtjes aan grootere en betere gaan bouwen. In 1906 werd de *Maarten Tromp* een pantserschip van 5.211 ton en van het meest modern type bij de Marine gevoegd en in 1904 is *de Ruyter*, een pantserschip van 5.014 ton aangekocht. In Nederlandsch Oost-Indië zijn er op 't oogenblik 23 kanonneerbooten.

De Venezolaansche Marine, ofschoon ze op papier nog al wat schijnt, is op 't oogenblik niet sterk genoeg om eenige vrees in te boezemen. Er is maar één kanon op, zwaarder dan een 6 ponder. Dat is een 12 ponder, die staat op het yacht *Restaurador*, dat 568 ton groot is en in een oorlogsschip werd veranderd. De tonnemaat van de geheele Venezolaansche Marine te samen bereikt niet de tonnemaat van een enkel Hollandsch schip, de *Gelderland* b. v. en de 6 duims kanonnen van de *Gelderland* zijn meer dan voldoende om met de heele Venezolaansche Marine af te rekenen.

Men zegt hier (in Washington), dat, als Nederland handelend optreedt, die handeling zal moeten bestaan in een krachtige kastijding. Enkel eene blokkade zou Castro meer vermaken dan straffen. Door de Gemengde Commissie van 1903 werd een beslag van 30% gelegd op de douanen van Venezuela om daarmede de mogendheden uit te betalen. De preferente schuldeischers Duitschland, Italië en Engeland zijn nu afbetaald, en de tweede-rang-schuldeischers, waaronder de Ver. Staten, Mexico, Frankrijk, Holland, Spanje, België, Zweden en Noorwegen krijgen geleidelijk hun aandeel van die 30% zoodat eene blokkade op dit oogenblik de schuldvorderende naties bijna even erg zou benadeelen als Castro zelf.

The New Herald 3 Aug.

Een Hollandsch oorlogsschip, geweerd uit de Haven van La Guaira.

Het Hollandsch Oorlogsschip *Gelderland*, dat zaterdag 2 Aug. te La Guaira aankwam, kreeg geen verlof om met den wal verbinding te hebben. Brieven van den Gouverneur van Curaçao aan den Duitschen Gezant, in welke brieven de toedracht der gebeurtenissen op Curaçao werd uiteengezet, werden niet aangenomen en de mailzakken, door het Postkantoor van Curaçao verzonden, werden geweigerd.

De forten van La Guaira werden bemand, terwijl de kruiser in de haven voor anker lag. Een boot met een officier van de Gelderland, keerde terug naar het schip, omdat ze aan land niet toegelaten werd. Algemeen vreest men dat de gemeenschap met Venezuela geheel is afgebroken en het eenige middel om ze weer te herstellen zou zijn een vreemd, liefst een Duitsch, oorlogschip.

Caracas, via Trinidad, Zondag 2 Aug.

Het verschil tusschen President Castro en het Gouvernement van Nederland zal waarschijnlijk minder ernstig afloopen, dan eerst gevreesd werd. Het Bestuur van Venezuela meent ten volle gerechtigd te zijn tot de verwijdering van M. de Reus, en steunt op de handelwijze van het N. Amerikaansch Gouvernement, dat door President Cleveland de terugroeping vroeg van Lord Sackville-West, den Engelschen Gezant in October 1888, als ook op een gelijk verzoek aan de Spaansche Regeering om terugroeping van den Heer Depuy de Lôme door President Mc Kinley in 1898. (Deze terugroepingen waren correct. Eerst werd de betrokken regeering in kennis gesteld. Hier echter werd de Heer de Reus als een kwajongen aan de deur gezet. *Red. Amigoe.*)

Het geval de Reus weegt zwaarder dan de twee bovengemelde. In het geval van Sackville-West, en ook in dat van den Heer Depuy de Lôme, waren de brieven, waarin de Amerikaansche Presidenten werden beschuldigd, van confidentieelen aard en niet bestemd voor openbaarmaking, terwijl de Heer de Reus zijn brief schreef met de duidelijke bedoeling,(?) dat hij zou gepubliceerd worden door de vereeniging *Hou' en trouw* te Amsterdam, welke bestaat uit voorname Hollandsche kooplui. Haar doel is betrekkingen te zoeken voor jonge Hollanders in het Buitenland. Zij geeft een maandelijksch bulletin uit, dat circuleert onder hare leden. Dat Bulletin wijst op bestaande verhoudingen in het Buitenland en geeft op, waar er vacante plaatsen zijn, die met eenig voordeel door jongelui uit Holland zouden kunnen worden aangevuld.

Om zekere en vertrouwbare inlichtingen te bekomen aangaande de gelegenheden tot plaatsing, heeft de Vereeniging de gewoonte brieven om inlichtingen te zenden aan Hollandsche kooplieden, alsook aan de Holl. Gezanten de geheele wereld door. Het was in antwoord op een dezer brieven om inlichting, dat de Heer de Reus zijn brief schreef, die in Mei jl. in het Bulletin der Vereeniging verscheen. (De inlichtingen door den Heer de Reus verstrekt op verzoek der Vereeniging gesteund door den Minister, waren eveneens van confidentieelen aard en niet bestemd om in briefvorm door het Informatiebureau in *Hou' en trouw* gepubliceerd te worden. Dat dit geschiedde was een groote onhandigheid dier Vereeniging. Red. Amigoe.)

New York Herald 5 Aug. 1908.

Op het oogenblik, dat men verwachtte, dat de Heer de Reus, gezant van Holland, instructies uit den Haag zou ontvangen, om zijn paspoort te vragen en zijn legatie te sluiten, juist zooals de Ver. Staten gedaan hebben, gebeurde het onverwachtte en dreef plotseling Gral. Castro den Gezant uit, door hem zijn paspoort toe te zenden en hem te verzoeken het land te verlaten.

El Constitucional, het lijfblad van Castro, geeft daarover de volgende aanteekeningen:

„Het rapport, dat de Heer de Reus geteekend heeft, is van zulk een ernst, dat er geen andere weg openbleef, om een inslaand en verschrikkelijk protest te doen hooren als de kreet van verontwaardiging van iemand, die een vriend verrast op het oogenblik, dat die vriend de gewapende hand opheft om zijn vriend een verradelijken slag toe te brengen.

„Wat wij gezien hebben is nog nooit beleefd in de annalen der diplomatie, dewijl handelingen als deze een aanslag zijn tegen de banden van menschelijkheid en broederschap, alzoo met geweld de eenvoudigste beginselen van vriendschap tusschen twee volkeren verscheurend, en schendend zelfs de meest natuurlijke achting, die er tusschen individuën moet bestaan."

Verklarend, dat een Gezant, die zulke politieke rapporten publiceert over het land, waar hij geaccrediteerd is, in staat zou zijn met opzet een conflict in het leven te roepen, gaat het blad voort:

„Wij wenschen te vragen of eene daad van dien aard verstaan kan worden door de logica der volkeren,— of het mogelijk is, dat eene verrassing van dien aard, wel op hare juiste zedelijke waarde kan geschat worden, —of het verdragen mag morgen, dat de heer de Reus zijne hooge diplomatieke positie misbruikte, om de rol te vervullen van een bedekt kwaadspreker van het Venezolaansche volk en van een heftig onteerder van den heiligen naam des Vaderlands (Altijd dezelfde moedwillige verwarring! Castro is Venezuela niet! *Red. Amigoe*). En deze man was nauwelijks vier maanden bij ons geaccrediteerd!

Het ligt voor de hand te vermoeden, dat hij met zijne officieele handteekening onder zulk een gewaagd stuk te zetten, onder bescherming van diplomatiek geheim gewerkt heeft om een heftig conflict te verwekken tusschen Venezuela en Holland."

Ofschoon de gewone weg om een diplomaat kwijt te raken die niet meer *persona grata* is, bestaat in zijne terugroeping te vragen, zooals geschied is in het geval van Mr. Loomis in Venezuela, is toch de tegenwoordige wijze van handelen, niet zonder voorbeeld in dit land, al was dan ook het gevolg dat de beleedigde Mogendheden jaren lang geen vertegenwoordiging meer hadden.

In 1894 zond President Crespo tegelijk hun paspoort aan den Heer Ledeganck, gezant van België, en den markies van Monclair, gezant van Frankrijk, ter oorzake van een toevallig bekend worden door een Italiaansch *Groen Boek* van een geheim besluit van het *Corps Diplomatique* te Caracas, reeds jaren te voren genomen.

De Italiaansche Gezant, Graaf Magliano weigerde deel te maken van een overeenkomst tot gezamenlijk optreden; doch hij zond een geheim rapport van de onderhandelingen aan zijn gouvernement, welk rapport naderhand op onbegrijpelijke wijze te recht kwam in het *Groene Boek*. België en Frankrijk protesteerden krachtig tegen de behandeling van hunne diplomaten; maar knoopten toch later weer onderhandelingen aan. Oorlog kwam er niet.

De meest dramatische uittocht van een gezant was ongetwijfeld die van M. Taigny, den gezant van Frankrijk, nu drie jaar geleden. Frankrijk stond al op gespannen voet met Venezuela en had de betrekkingen afgebroken. Op zekeren dag wachtend op een oorlogsschip, dat hem zou wegvoeren, ging de fransche diplomaat aan boord van een fransche boot te La Guaira om nieuws te hooren en een weinig met den kapitein te praten.

Zoodra Castro hoorde, dat M. Taigny aan boord van de stoomboot was, gelastte hij de politie hem niet meer aan land te laten komen. Zoo werd M. Taigny gedwongen, zonder bagage, te vertrekken in een tegenovergestelde richting als hij verlangde; aan de vriendelijkheid van den Kapitein had hij het te danken, dat hij niet door behoefde te gaan tot Colón; hij werd op Curaçao afgezet.

Gedurende de twee maanden na de uitzetting van M. Taigny heette het, dat de Fransche vloot zou komen om Castro eene gevoelige les te geven. Verscheidene oorlogsschepen waren in Martinique, en ofschoon zij voortdurend onder stoom lagen, dichter bij Venezuela kwamen zij niet. Castro had intusschen aan zijne marine en aan de forten langs de kust order gegeven op de fransche vloot te schieten als zij in zicht kwam.

Wie nu? Dat is de vraag.

Wie is nu onder de leden van het Corps diplomatique het eerst aan de beurt, om er uit geknikkerd te worden? Klaarblijkelijk heeft Sir Vincent Corbett, de Engelsche Gezant, de meeste kans, ter oorzake van de moeilijkheden met het zout en de lucifers, als ook men den Centrale spoorweg

Gelukkig voor den Heer de Reus, zond het Gouvernement van Curaçao een boot met telegraaf-berichten naar Pto. Cabello, juist daags nadat de Heer de Reus zijn ontslag gekregen had. Deze boot bracht hem telegrammen van het Holl. Gouvernement. Denzelfden namiddag keerde zij naar Curaçao terug met telegrammen van den Heer de Reus over zijne nieuwe moeilijkheden en waarin hij vroeg om een oorlogschip om hem weg te voeren. Uit de Hollandsche Legatie lekten geruchten uit, die zegden, dat de telegrammen uit den Haag ontvangen, het krachtig optreden van den Heer de Reus goed keurden vooral ten voordeele van de belangen van het eiland Curaçao. Verder berichtte hij den Minister in den Haag, dat hij een onderhoud met Castro zou vragen. Hij gaf den raad, om, indien het onderhoud niet toegestaan werd, hetzelve rechtstreeks van uit den Haag te vragen en als dit niet hielp de betrekkingen al te breken. De Gezant de Reus moet gezegd hebben, dat zijn brief aan Hou' en Trouw door het Holl. Gouvernement was goed gekeurd; zoodat de breuk was met Holland, niet met hem. Castro was hem echter voor, en brak af, voordat de Reus gelegenheid tot afbreken had.

2. Aug. De afscheidswoorden tusschen Gral. Castro en den Heer de Reus waren de volgende:

„Met dat al, zei de Heer de Reus, zal Uwe Excellencie goed doen, uwe beambten te herinneren, dat ik, afgezien van mijne persoonlijke geringheid, ik de vertegenwoordiger ben der Lage Landen. (Paises Bajos).

—„En ik, zei Castro kort af, terwijl hij ronddraaide op den hak van zijn laars, zou u willen herinneren dat ik de opperste chef (Jefe Supremo) ben der Hooge Landen!"

(N. York Herald 2 Aug.)

RECLAME.

Het zeer zeldzame natuurverschijnsel, waarbij gedurende de dagen van 18-25 Januari l. l., eene geheele week dus, in vele plaatsen in Nederland de boomen enz. in een masker van rijm gehuld werden, waardoor de draden van enkele millimeters er uit zagen als kabeltouwen, deed de gedachte bij den uitgever ontstaan, de herinnering aan dezen grootschen aanblik levendig te houden door een 200 tal verschillende foto's te reproduceeren en deze afdrukken te vergaderen in een album en voor geringen prijs verkrijgbaar te stellen. Alleen het feit, dat er in Holland, waar men als 't ware gewend is aan mist en rijp, ongeveer 60000 ex. geplaatst zijn, hoeveel te meer zal men in de landen tusschen de keerkringen, in de warme landen in 't algemeen, hierin belang stellen. Tegen toezending van F. 0.75 voor gewone verpakking, aangeteekend of voor F. 0.95 in speciale verpakking in plano, wordt dit merkwaardige en fraai uitgevoerde Album franco door den uitgever S. BAKKER Jz. te KOOG-ZAANDIJK toegezonden.

Tevens maakt deze uitgever attent op zijn andere uitgaven: den bekenden kalender „Mooi Nederland" en „Het Jaar 1909", beide ook vooral in onze landen bij uitstek geschikte en interessante edities, waarvan door genoemden uitgever gaarne circulaire wordt toegezonden.

* *

De ROYAL STANDARD schrijfmachine is op Curaçao te bekomen bij den Heer H. Forbes Schotborgh.

De Royal Standard schrijfmachine loopt licht en zacht, heeft geen olie noodig, werkt snel en standvastig en is door haar volkomen gesloten constructie en de afwezigheid van deelen die licht tot roesten overgaan bijna een speciaal tropisch machine.

De uitstekende carbondoorslagen die er mede vervaardigd kunnen worden maken het copieeren van brieven, enz. overbodig; en tijd gespaard is geld gespaard.

De bijzonder lage prijs f 190 waarvoor deze machine hier verkrijgbaar is gesteld maakt verder alle concurrentie onbereikbaar.

Terwijl Hammonds en Underwoods f. 60.— à f. 80.— duurder zijn, bezit dit merk ál de voordeelen van die beide en nog deze dat van eenzelfde machine gebruik kan worden gemaakt voor correspondentie in Fransch, Duitsch en Spaansch.

H. FORBES SCHOTBORGH

Drukker:
ALFREDO F. SINTIAGO